

ΜΕΡΟΣ Β'

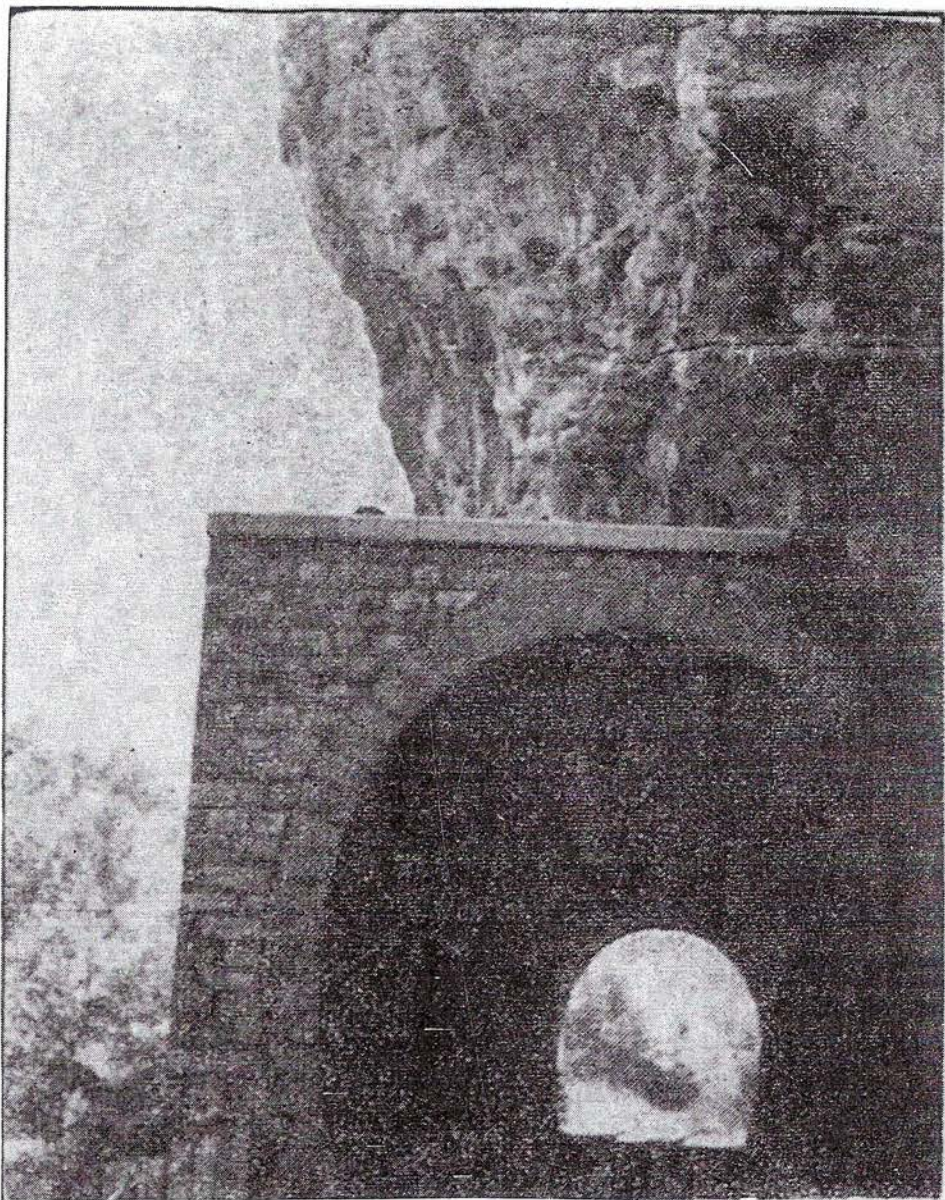
Παρουσιάζει ο Γιώργος Μήλιος

Στο β' μέρος του δημοσιεύματος για το Μηχανικό του Ολύμπου από το βιβλίο του Λ. Αρσενίου, τόμος Β', "Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ", παρουσιάζουμε τις σελίδες εκείνες που αναφέρονται στην απόφαση και την οργάνωση του σαμποτάζ εναντίον των Γερμανών στην Περιοχή των Τεμπών. Συγκεκριμένα το σαμποτάζ αφορά στην ανατίναξη της ταχείας 53. Διαβάζοντας ο αναγνώστης τα διαδραματιζόμενα δεν είναι διόλου δύσκολο να αντιληφθεί το πόσο σημαντική ήταν η προσφορά των Ραψανιωτών ανταρτών στην επιχείρηση αυτή των Τεμπών, εναντίον του Χιτλεροφασισμού.

2 Τò Μηχανικό 'Ολύμπου

Με χαρά, με ένθουσιασμό μπορεί κανείς να πη, δέχονται τήν απόφαση για τò σαμποτάζ και οί μαχητές τού μηχανικού 'Ολύμπου. 'Ο ίδιος ó αρχηγός του, ó Βρατσάνος, τò αναλαμβάνει προσωπικά. Με τόν Στέργιο Φαρμάκα βγαίνει σέ αναγνώριση. Σάν καταλληλότερο σημείο τής γραμμής, διαλέγει τò τμήμα μπροστά από τήν πρώτη, τήν μικρή γαλαρία τών Τεμπών, απέναντι ακριβώς από τήν Πηγή τής 'Αφροδίτης. Δυτικά από εκεί, σέ απόσταση κάπου τρία χιλιόμετρα, είναι ó σταθμός Τεμπών, όπου οί Γερμανοί διατηρούν ισχυρή φρουρά. Ανατολικά, ένα περίπου χιλιόμετρο, είναι ó σταθμός 'Αγίας Παρασκευής, με άλλη ισχυρή φρουρά τών Γερμανών. 'Ανάμεσα από τήν 'Αγία Παρασκευή και τò σημείο όπου θά γίνη τò σαμποτάζ, μεσολαβούν δυò γαλαρίες — μεταπολεμικά ανοίχθηκε μία και άχρηστεύθηκαν οί δυò. Στήν ανατολική όμως έξοδο από τήν πρώτη φαλαρία, βραδυάζοντας οί Γερμανοί έγκαθιστούν σταθερό φυλάκιο, για να έλέγχη τò τμήμα τής γραμμής ά-

* 'Αφήγηση 'Αντώνη 'Αγγελούλη - Βρατσάνου.

Ἡ πρώτη Γαλαρία Γερμανῶν. Στὴν εἰσοδὸ τῆς ἐγκαθίσταται σταθερὸ φυλάκιο τῶν Γερμανῶν τὴν νύκτα. Στὴν ἐξοδὸ τῆς ἔσκαψαν οἱ σαμποτέρ γιὰ τὴν ἀνατίναξη τῆς ταχείας ὁδ.

νάμεινα ἀπὸ τὶς δύο γαλαρίες. Γιὰ νὰ ναρκοθετήσουν οἱ σαμποτέρ τὴν γραμμὴ πρὶν ἀπὸ τὴν δυτικὴ εἰσοδο τῆς πρώτης γαλαρίας, πρέπει νὰ «δουλέψουν» σὲ ἀπόσταση ἀπὸ ἐνεγῆντα μόνον μέτρα ἀπὸ τὸ γερμανικὸ φυλάκιο, ὅσο ἦταν τὸ μῆκος τῆς γαλαρίας, πού θὰ τοὺς χώριζε. Πρέπει, δηλαδή, νὰ ναρκοθετήσουν κάτω ἀπὸ τὴν μύτη τῶν Γερμανῶν.

Ἡ θέση ἐκεῖνη βρέθηκε νὰ εἶναι ἡ καταλληλότερη. Οἱ Γερμανοὶ τὴν θεωροῦν ἀπρόσβλητη. Ἀπὸ νότια ὁ Πηνειὸς καὶ οἱ θεόρατοι ὄραχοι ἀπὸ βόρεια δημιουργοῦν ἀξεπέραστα φυσικὰ ἐμπό-

δια. Ἀπὸ ἀνατολικά καὶ δυτικά ἐπιτηροῦν αὐτοὶ τὸ μῆκος τῆς γραμμῆς, μὲ σταθερὰ καὶ κινητὰ φυλάκια. Γιὰ τοὺς σαμποτέρ, ὅμως, ἡ θέσις ἐκείνη παρέχει τὸ πλεονέκτημα ὅτι ἀκριβῶς ἐκεῖ οἱ Γερμανοὶ δὲν περιμένουν σαμποτάζ. Ὅσο γιὰ τὸ κατέβασμά τους στὴν γραμμή, ἢ γίνῃ ἀπὸ μονοπάτια ἀπίθανα, πού τὰ ξέρουν μόνο ὅσοι ἔχουν βοσκήσει γίδες ἐκεῖ, ὅπως ὁ Φαρμάκας.

Ἡ ἐπιλογή τῆς κατάλληλης τοποθεσίας, ἐξασφάλισε τὴν μιὰ ἀπὸ τὶς προϋποθέσεις, γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ σαμποτάζ. Γυρίζοντας ὁ Βρατσάνος στὸν Ὀλύμπο, καταπιάνεται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν δευτέρη: τὴν καλὴ ὀργάνωσί του. Γιὰ ἀμαξοστοιχία μὲ χίλιους ἐπιβάτες, ὑπολογίζεται νὰ ναρκοθετηθῇ γραμμὴ σὲ μᾶκρος ἀπὸ τετρακόσια περίπου μέτρα, ὥστε ὅλα τὰ βαγόνια τῆς νὰ θρεβοῦν μέσα στὴν ἔκρηξι. Γιὰ τὴν ναρκοθέτηση διαλέγονται δέκα - δώδεκα σαμποτέρ, οἱ πῶ ἐπίλεκτοι. Ἄλλη δύναμη τοῦ Μηχανικοῦ ἀπὸ ἐξήντα περίπου μαχητές, μὲ διοικητὴ τὸν Γιάννη Μπρουζιώτη καὶ καπετάνιο τὸν Τάκη Κορδέλλα, θὰ καταλάβῃ θέσεις ψηλότερα ἀπὸ τὴν γραμμή, γιὰ νὰ καλύψῃ στρατιωτικὰ τὸ σαμποτάζ. Ὁ Βρατσάνος, σὲ ἐπανειλημμένες συγκεντρώσεις, ἐξηγεῖ στοὺς σαμποτέρ τὸ σχέδιο ἐνεργείας, τονίζει τὰ εὐαίσθητα σημεῖα του καὶ κατατοπίζει τὸν καθένα, γιὰ τὸ τί καὶ πῶς πρέπει νὰ τὸ ἐκτελέσῃ. Τρεῖς Ἄγγλοι σύνδεσμοι στὸ μηχανικὸ Ὀλύμπου, ὁ λοχαγὸς Πῶλ Λέϊκ, ὁ λοχίας Μπόμπ καὶ ὁ διερμηνέας τους, θέλουν νὰ πάρουν μέρος καὶ αὐτοὶ στὸ σαμποτάζ. Ἡ ἐπιθυμία τους ἰκανοποιεῖται. Θὰ παραταχθοῦν μὲ τὴν δύναμη τοῦ μηχανικοῦ πάνω ἀπὸ τὴν γραμμή. Τὴν διεύθυνση τοῦ σαμποτάζ διατηρεῖ ὁ ἴδιος ὁ Βρατσάνος.

Ἐμπυρεύματα, καλώδια, ἐκρηκτικά, κάπου 90 κιλά νιτρογλυκερίνη, ἐτοιμάζονται ὅλα προσεκτικά. Καὶ ὅλα εἶναι ἐν τάξει, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σπουδαιότερο: τὰ εἰδικὰ μηχανήματα γιὰ τὴν αὐτόματη πυροδότηση τῆς ἐκρήξεως. Ἐκεῖνες τὶς μέρες βρέθηκε νὰ μὴ λειτουργοῦν, ἀπὸ τὴν ὑγρασία. Ἀλλὰ ὁ Βρατσάνος δὲν σταματᾷ σὲ ἐμπόδια. Ἀποφασίζει ἡ πυροδότηση νὰ γίνῃ μὲ βραδύκαυστο φυλίτι. Ὅταν ὁ λοχαγὸς Λέϊκ τὸ ἄκουσε αὐτό, ἐξέφρασε ἀμέσως τὴν ἀμφιβολία του, γιὰ τὴν ἐπιτυχία.

— Τὸ βραδύκαυστο, λέει, θὰ ...εἰασθῇ τρία μὲ τέσσερα δευτερόλεπτα, γιὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἔκρηξι. Καὶ ἡ ταχέια, πού στὸ διάστημα αὐτὸ θὰ τρέχῃ μὲ ταχύτητα μεγάλη, θὰ προσπεράσῃ πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν ἔκρηξι, ὅποτε θὰ ἀνατιναχθῇ σκέτη γραμμή.

Ὁ Ἄγγλος στηρίζει τὴν γνώμη του στὸ ὅτι μέσ' τὸ σκοτάδι εἶναι ἀδύνατο νὰ ὑπολογισθῇ ἡ ταχύτητα τοῦ τραίνου, καὶ νὰ ἐπισημανθῇ ἡ πιθανὴ θέσις τῆς ἀτμομηχανῆς, γιὰ νὰ γίνῃ ἡ πυροδότηση τρία μὲ τέσσερα δευτερόλεπτα πρὶν βγῆ ἀπὸ τὸ ναρκοπέδιο. Ἐπὶ πλέον, γιὰ τέτοια πυροδότηση, ἀπαιτεῖται ἀπόλυτη αὐτοσυγκέντρωση καὶ ψυχραιμία θεϊκῆ. Ὁ Λέϊκ εἶναι τόσο βέβαιος γιὰ

τήν ὀρθότητα τῆς σκέψεώς του, ὥστε συνιστᾶ νὰ ἐγκαταλειφθῆ τὸ σαμποτάζ, στοιχηματίζοντας μάλιστα τρεῖς λίρες, ὅτι θὰ ἀποτύχη ἂν ἐπιχειρηθῆ.

— Ἐμεῖς εἴμαστε λαϊκὸς στρατὸς καὶ δὲν ἔχουμε λίρες, ἀπαντᾷ ὁ Βρατσάνος. Ἀλλὰ τὸ τραῖνο δὲν θὰ περάσῃ.

Γιὰ τὸν Βρατσάνο, πού δὲν πρέπει οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Χίτλερ νὰ φτάσουν στὸ ἀνατολικὸ μέτωπο, δὲν ὑπάρχουν ἐμπόδια. Τὸ ἀστραφτερὸ μυαλό του καὶ ἡ θέλησή του νὰ ἐκπληρωθῆ ἡ ἀποστολή, ἔστω καὶ μὲ αὐτοθυσία, βρίσκει λύση: θὰ χρησιμοποιηθῆ τὸ μισὸ βραδύκαυστο, ἐνάμισυ πόντος, ἀντὶ γιὰ τρεῖς. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ γιὰ τὴν ἐκρηξὴν θὰ χρειασθοῦν ἐνάμισυ μὲ δυὸ δευτερόλεπτα. δηλαδή χρόνος πού μπορεῖ νὰ ὑπολογισθῆ μὲ περισσότερη ἀκρίβεια, γιὰ νὰ θρεθῆ ὅλο τὸ τραῖνο μέσα στὴν ἐκρηξὴν.

Ἀλλὰ γιὰ νὰ πραγματοποιηθῆ αὐτὴ ἡ λύση, πρέπει τὸ καψύλι νὰ κοπῆ κατὰ ἐνάμισυ πόντο. "Ὅταν τὸ ἄκουσε καὶ αὐτὸ ὁ Λεῖκ, ἔμεινε ἐμβρόντητος. "Ὅλοι οἱ κανονισμοὶ ἀπαγορεύουν ὄχι τὸ κόψιμο, ἀλλὰ ὅποιόδηποτε σφάλισμα τοῦ καψυλίου. Ὑπάρχει ἀμεσὸς κίνδυνος νὰ ἐκραγῆ. Γιὰ τὸν Βρατσάνο ὅμως, πού ἔχει ἐξασκηθῆ ἀπὸ μικρὸς μὲ τὰ ἐκρηκτικὰ, οἱ κανονισμοὶ δὲν πρέπει νὰ γίνονται δεκτοὶ μηχανιστικά. Τὸ καψύλι θὰ τὸ κόψῃ. Τὰ καψύλια τοῦ μηχανικοῦ Ὀλύμπου εἶχαν μᾶκρος τέσσερους πόντους. Στὸν ἕνα πόντο, στὸν πυθμένα, ἦταν ὁ θρονιώδης ὑδράργυρος. Στούς ἄλλους τρεῖς ὑπῆρχε κενό, γιὰ νὰ μπαίνη τὸ βραδύκαυστο φυτίλι. Ὁ Βρατσάνος θὰ τὸ κοντίνῃ ἐνάμισυ πόντο ἀπὸ τὸ στόμιο. Μὲ τὸν Λευτέρῃ Καραγιάννη ἢ Παπαφλέσσα ἀποσύρονται πρὸ πέρα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρξῃ τρίτο θῦμα, ἂν ἐκραγῆ. Καὶ ἐκεῖ ὑπομονετικά, πριονίζοντας, «τρώγει» τὸ καψύλι, σιγά-σιγά, μεθοδικά, προσέχοντας νὰ μὴ θερμαίνεται αὐτὸ ἀπὸ τὸ πριόνισμα. Μετὰ τριάντα χρόνια τὸ ἕνα δάχτυλό του φέρει ἀκόμα τὸ τραῦμα ἀπὸ τὸ λιμάρισμα. Μὲ τὸ κόψιμο τοῦ καψυλίου ὁ Λεῖκ συγχαίρει τὸν Βρατσάνο γιὰ τὴν ἐπιτηδειότητά του, καὶ θαυμάζει τοὺς Ἕλληνας γιὰ τὴν ἐφευρετικότητά τους.

"Ὅταν ἐτοιμασθῆκαν ὅλα, οἱ σαμποτέρ, τὸ ἀπόγευμα τῆς 20 Φεβρουαρίου, ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο κατηφορίζουν στὴν Ραφάνη. Ἀπὸ ἐκεῖ πᾶνε καὶ λημεριάζουν στὸ μοναστήρι Ἁγίων Θεοδώρων. Τρεῖς μαχητὲς κατεβαίνουν καὶ κρύβονται στὴν γραμμὴ κοντά, νὰ βλέπουν τὸν σταθμὸ Τεμπῶν. Ἀπὸ ἐκεῖ ἡ ὀργάνωσις τῶν σιδηροδρομικῶν θὰ δώσῃ σινιάλο μὲ φανάρι, γιὰ τὸ πέρασμα τοῦ τραίνου.

